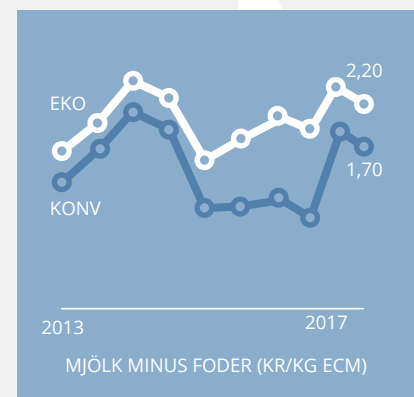
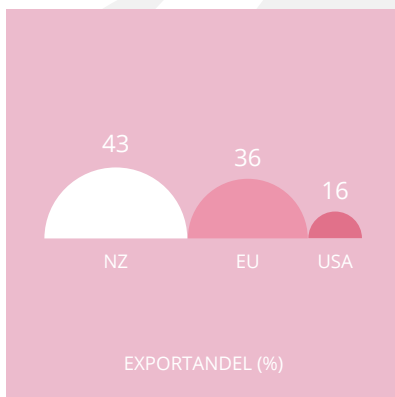

MJÖLKRAPPORTEN

NR 2 JUNI 2017

Minskat utbud och stabil efterfrågan på mejeriprodukter har gett stigande globala priser. Obalans i efterfrågan på fett och protein har medfört sänkta svenska mjölkpriser. Rapporten handlar om konsumtions- och produktionsutvecklingen inom mjölksektorn samt effekterna för svenska mjölkföretag. I fördjupningsdelen beskrivs den ökade användningen av raps i svensk mjölkproduktion.

Konsumtion. Den globala mejerimarknaden kännetecknas i dagsläget av stabil efterfrågan och minskat utbud. För första gången sedan maj 2016 ökar nu den globala mjölkproduktionen något. Marknaden präglas av rekordhöga smörpriser. De genomsnittliga världsmarknadspriserna är för tillfället 62 procent högre än för ett år sedan. USA har ökat sin mejerierexport hittills i år, medan EU:s export är oförändrad. Exporten från Nya Zeeland, Australien och Argentina har minskat.

s. 2

Produktion. Efter nio månaders nedgång har den globala mjölkproduktionen sakta vänt uppåt. Uppgången drivs av ökad mjölkproduktion i USA och Nya Zeeland. EU:s mjölkproduktion låg i mars i år på samma nivå som i mars 2016. Enligt de senaste prognoserna förväntas den samlade mjölkproduktionen hos de fem största mejerierexportörerna öka med 1,3 procent under 2017. Den svenska mjölkinvägningen har under årets fem första månader minskat med 2,5 procent. Prognosen för hela 2017 är en minskad svensk mjölkinvägning med 1,3 procent.

s. 4

Mjölkföretagen. Trots positiv utveckling på världsmarknaden har obalansen i efterfrågan på fett och protein medfört sänkt svensk mjölkpris under våren. Lönsamheten är lägre än under första kvartalet, men betydligt högre än för ett år sedan. Stabila priser på spannmål, kraftfoder och el ger i stort sett oförändrad kostnadsnivå jämfört med för tre månader sedan. Låga grundvattennivåer i Sverige kan komma att ställa till problem med vattentillgången i sommar.

s. 6

Konsumtion

Den globala mejerimarknaden kännetecknas i dagsläget av stabil efterfrågan och minskat utbud. För första gången sedan maj 2016 ökar nu den globala mjölkproduktionen något. Marknaden präglas av rekordhöga smörpriser. De genomsnittliga världsmarknadspriserna är för tillfället 62 procent högre än för ett år sedan.

WMP 53 %
SMP 16 %
Ost 14 %
Smör 18 %

WMP 19 %
SMP 35 %
Ost 37 %
Smör 8 %

USA:s export ökade under årets första kvartal sin exportvolym med drygt 12 procent, medan EU:s export minskade med 0,2 procent. EU:s export av ost, skummjörkspulver och helmjörkspulver ökade. Exporten från de tre övriga stora aktörerna har hittills i år minskat med mellan 3 och 23 procent.

WMP 3 %
SMP 62 %
Ost 33 %
Smör 2 %

43

NYA ZEELAND

36

EU

16

USA

Andel av världens export av mejeriprodukter jan–mar 2017, procent

Källa: GTIS

Global handel. Under januari–mars 2017 minskade mejerierporten från de fem största exportörerna med 1,0 procent. Endast USA ökade sin mejerierport medan EU:s mejerierport låg på i stort sett samma nivå som under första kvartalet 2016.

Exporten från Nya Zeeland, Australien och Argentina minskade på grund av lägre mjölkproduktion i dessa länder. Från EU har exporten av ost, helmjörkspulver och skummjörkspulver ökat, medan exporten av övriga produkter har minskat.

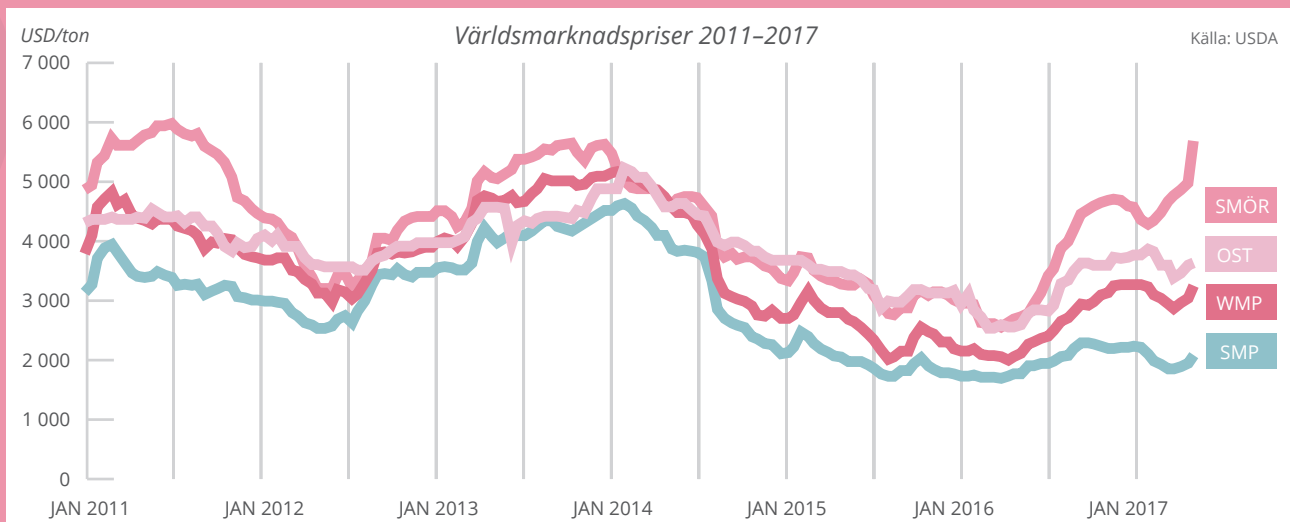
Kinas mejerierport har stabiliserats hittills under 2017. Under de fyra första månaderna i år minskade Kinas mejerierport med 0,4 procent. Importen av ost, vassleprodukter och skummjörkspulver fortsätter att öka, medan importen av förpackad mjölk och grädde, helmjörkspulver samt smör minskar.

Den ryska handelsblockaden fortsätter under 2017. Rysslands mjölkproduktion steg under årets tre första månader med 2,6 procent. Mot bakgrund av den ökade mjölkproduktionen minskade landets mejerierport med 3 procent under första kvartalet 2017. Importen av

ost och förpackad mjölk och grädde minskade, medan importen av smör och mjörkspulver fortsatte att öka.

Internationella priser. Efter en trevande inledning på 2017 har de internationella priserna åter vänt uppåt den senaste tiden, åtminstone för smör och vassleprodukter. Smörpriserna är nu de högsta sedan september 2011. Priserna för skummjörkspulver är för närvarande 6 procent lägre än vid senaste årsskiftet, medan priserna för helmjörkspulver och ost gått ned med 1 respektive 3 procent.

Efter nedgången i början av året har auktionspriserna i GlobalDairyTrade stigit i de fem senaste auktionerna och ligger nu på sin högsta nivå sedan juni 2014. Sedan början av året är uppgången cirka 6 procent. Uppgången förklaras av de höga priserna för smör och ost. I den senaste auktionen låg smörpriserna på sin högsta nivå sedan auktionerna med smör startade 2013. Sedan årsskiftet har smörpriserna stigit med 31 procent. För helmjörkspulver och skummjörkspulver har priserna gått ned med 5 respektive 28 procent. I den senaste

Världsmarknadspriserna för smör är mer än dubbelt så höga som för ett år sedan. Även priserna för övriga produktgrupper är betydligt högre än i juni 2016.

auktionen den 6 juni låg de genomsnittliga priserna för samtliga kategorier 57 procent högre än för ett år sedan.

Även priserna för mjölkprodukter som säljs inom EU visar en liknande utveckling, Smörpriserna har stigit med 13 procent sedan början av året. Priserna för övriga mejeriprodukter har fallit med mellan 2 och 10 procent hittills i år.

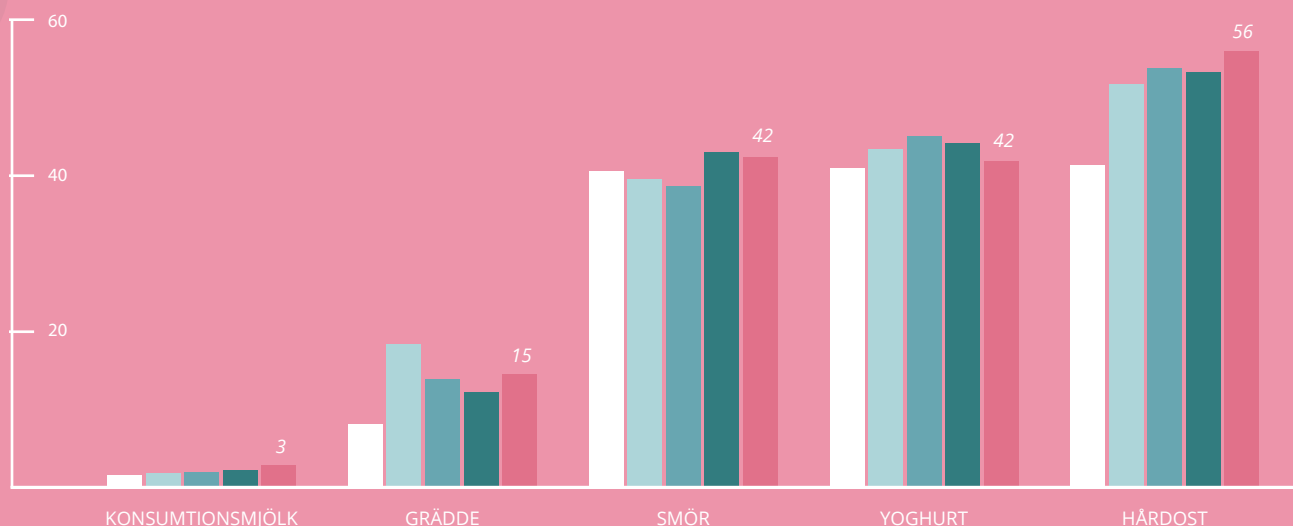
Som alltid när smörpriserna når rekordhöga nivåer finns alltid en risk att vissa köpare väljer att ersätta smör med vegetabiliska alternativ som kan få smörpriserna att gå ned.

I höstas beslutade EU-kommissionen att börja sälja skummjörkspulver ur EU:s interventionslager. Sedan mitten av december har EU-kommissionen hittills genomfört nio anbudsomgångar. Endast i den första omgången lyckades man sälja en mindre kvantitet. Vid alla övriga

anbudstillfällen har samtliga lämnade anbud avisats på grund av alltför låg prisnivå. I slutet av mars fanns det 350 000 ton skummjörkspulver i EU:s offentliga lager och nästan 59 000 ton skummjörkspulver i privat lagring.

Sverige. Under första kvartalet 2017 minskade den svenska importen/införseln av mejeriprodukter med 1,1 procent, medan exporten/utförseln steg med 4,4 procent. Importen av förpackad mjölk, smör, hårdost och färskost ökade, medan importen av förpackad grädde, yoghurt, övrig ost och smör minskade. Exporten av skummjörkspulver, hårdost, färskost, yoghurt, smör samt förpackad mjölk och grädde steg, medan exporten av helmjörkspulver och övrig ost sjönk. Värdet av importen steg under årets tre första månader med 16 procent, medan exportvärdet steg med 13 procent.

Andelen import av konsumerade mejeriprodukter har mellan 2012 och 2016 ökat från 36 till 44 procent. Det senaste året har andelen ökat för ost, grädde och konsumtionsmjölk. Siffran för konsumtionsmjölk inkluderar laktosfri mjölkdryck och smaksatt mjölk.

Produktion

Den globala mjölkproduktionen har efter nio månaders nedgång sakta vänt uppåt. Uppgången drivs av ökad mjölkproduktion i USA och Nya Zeeland. EU:s mjölkproduktion låg i mars i år på samma nivå som i mars 2016.

Globalt. Den globala mjölkproduktionen började minska i juni 2016, men har de senaste månaderna successivt återhämtat sig. Mjölkinvägningen i de fem största exportländerna steg i mars med 0,6 procent. Mjölkproduktionen ökade i Nya Zeeland och USA, medan produktionen minskade i Australien och Argentina. EU:s mjölkproduktion låg på samma nivå som i mars 2016.

Produktionsåret 2016/17 startade svagt i Nya Zeeland, men en successiv återhämtning har skett. Sedan i februari ökar åter den nyzeeländska mjölkproduktionen. I mars 2017 var Nya Zeelands mjölkinvägning 9,2 procent högre än under samma månad i fjol, medan ökningen i april låg på 6,3 procent. Högre mjölkpris, ökat antal mjölkkor, gynnsamt väder och optimala betesförutsättningar förklarar den starka utvecklingen. För hela 2017 förväntas Nya Zeelands mjölkproduktion öka med omkring 3 procent.

Utvecklingen för mjölkproduktionen i Australien är fortsatt svag. Lägre mjölkpris, minskat antal mjölkkor och lägre mjölkavkastning har inneburit fortsatt nedgång för Australiens mjölkproduktion. Under första kvartalet 2017 minskade mjölkproduktionen med

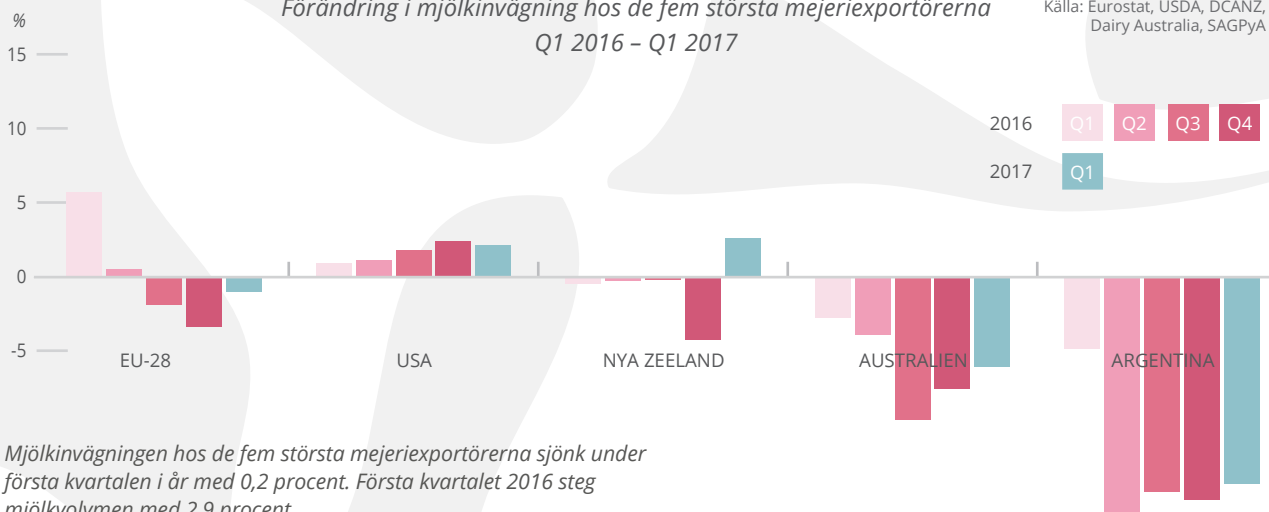
drygt 6 procent. I april låg landets mjölkinvägning 6,3 procent lägre än för ett år sedan. Betesförutsättningarna har successivt förbättrats och en återhämtning för mjölkproduktionen förväntas senare i år. Den senaste prognosen talar om en produktionsminskning på 2,7 procent för kalenderåret 2017.

Mjölkproduktionen i USA har en fortsatt stabil utveckling. Mjölkvastning per ko har minskat något, men kompenseras av ett ökat antal mjölkkor. Landets mjölkproduktion ökade under första kvartalet med 2,1 procent. USDA:s senaste prognos för 2017 är en produktionsökning i USA med 2,3 procent.

Den argentinska mjölkproduktionen minskade under förra året med 13 procent. Stora delar av landet drabbades av mycket nederbörd och översvämningar vid upprepade tillfällen under det gångna året. Andra delar av Argentina hade mycket varmt och svår torka. Den argentinska mjölkproduktionen börjar så sakta återhämta sig efter den värsta krisen på 20 år. Den senaste prognosen talar om en ökad mjölkproduktion under 2017 med cirka 2 procent.

Förändring i mjölkinvägning hos de fem största mejeriexportörerna
Q1 2016 – Q1 2017

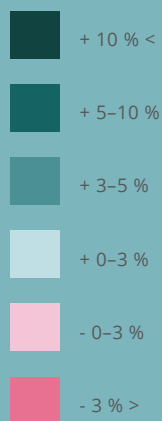
Källa: Eurostat, USDA, DCANZ, Dairy Australia, SAGPyA

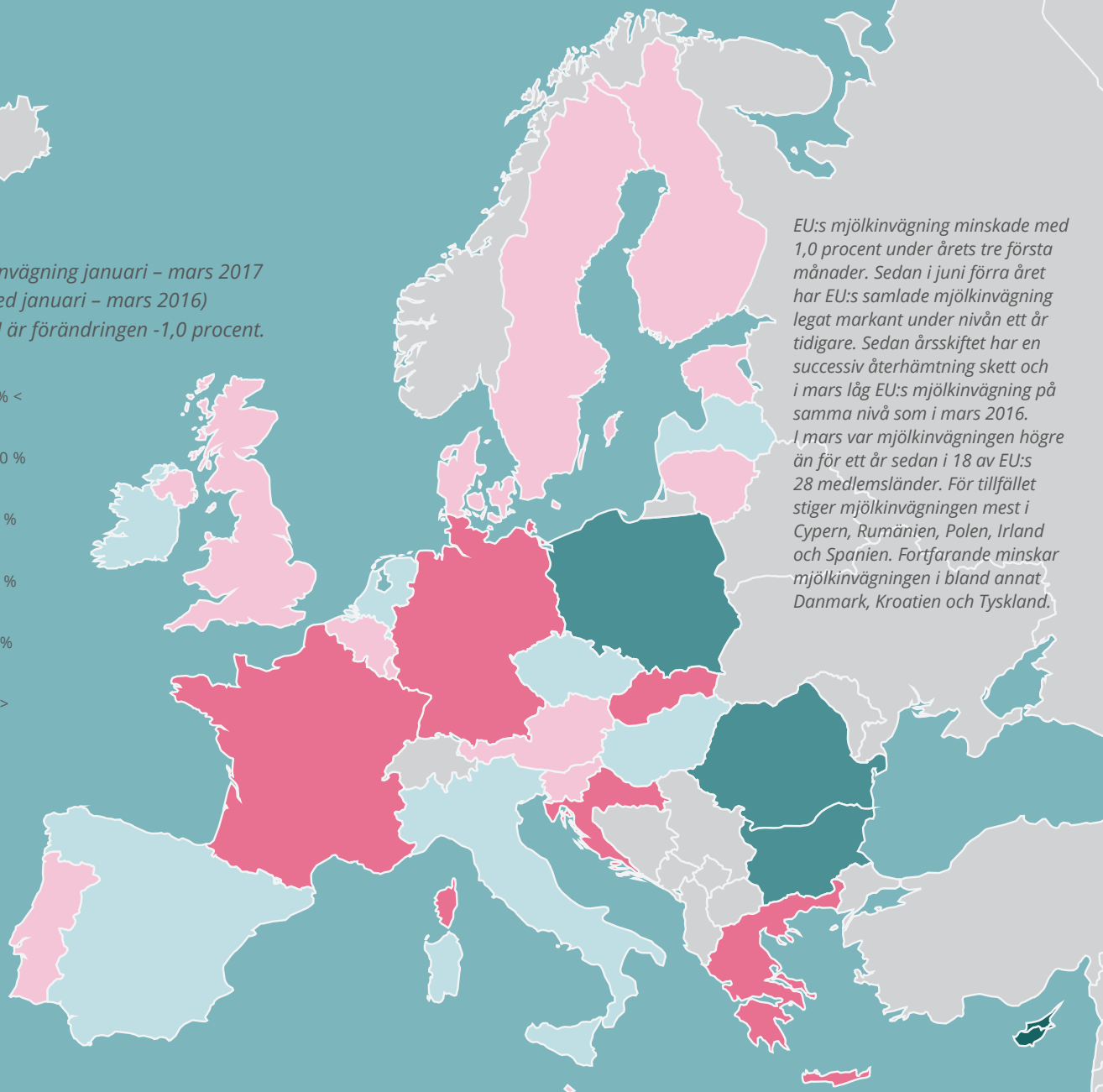
Mjölkinvägningen hos de fem största mejeriexportörerna sjönk under första kvartalet i år med 0,2 procent. Första kvartalet 2016 steg mjölkvolymen med 2,9 procent.

EU:s mjölkproduktion januari – mars 2017
(jämfört med januari – mars 2016)
För hela EU är förändringen -1,0 procent.

Källa: Eurostat

EU:s mjölkproduktion minskade med 1,0 procent under årets tre första månader. Sedan i juni förra året har EU:s samlade mjölkproduktion legat markant under nivån ett år tidigare. Sedan årsskiftet har en successiv återhämtning skett och i mars låg EU:s mjölkproduktion på samma nivå som i mars 2016. I mars var mjölkproduktionen högre än för ett år sedan i 18 av EU:s 28 medlemsländer. För tillfället stiger mjölkproduktionen mest i Cypern, Rumänien, Polen, Irland och Spanien. Fortfarande minskar mjölkproduktionen i bland annat Danmark, Kroatien och Tyskland.

EU. EU:s mjölkproduktion har minskat sedan i juni förra året och under första kvartalet 2017 var mjölkproduktionen inom EU 1,0 procent lägre än under motsvarande period 2016. I mars låg EU:s samlade mjölkproduktion på samma nivå som i mars 2016. Hittills i år har mjölkproduktionen stigit i 11 av EU:s 28 medlemsländer. Mest har mjölkproduktionen ökat i Cypern, Polen, Bulgarien, Rumänien och Irland med en ökning på över 2 procent jämfört med samma period 2016. Mest minskade mjölkproduktionen i Kroatien, Tyskland, Grekland, Slovakien och Danmark med en nedgång på mellan 3 och 7 procent.

EU-kommissionens senaste prognos talar om en ökning av mjölkproduktionen med 0,6 procent för kalenderåret 2017 jämfört med 2016. Med fortsatt stabila priser förväntas en återhämtning ske under andra kvartalet och en påtaglig ökning under andra halvåret 2017. Den kalla våren i stora delar av Europa tros fördröja den förväntade uppgången av mjölkproduktionen.

Sverige. Den svenska mjölkproduktionen har fortsatt att minska hittills under 2017. Under januari-maj minskade landets mjölkproduktion med 2,5 procent. De senaste fyra veckorna sjönk mjölkproduktionen med 2,7 procent. Antalet mjölkkor fortsätter att minska medan den genomsnittliga mjölkavkastningen har ökat. Hittills i år är mjölkavkastningen 0,9 procent högre än under motsvarande period förra året.

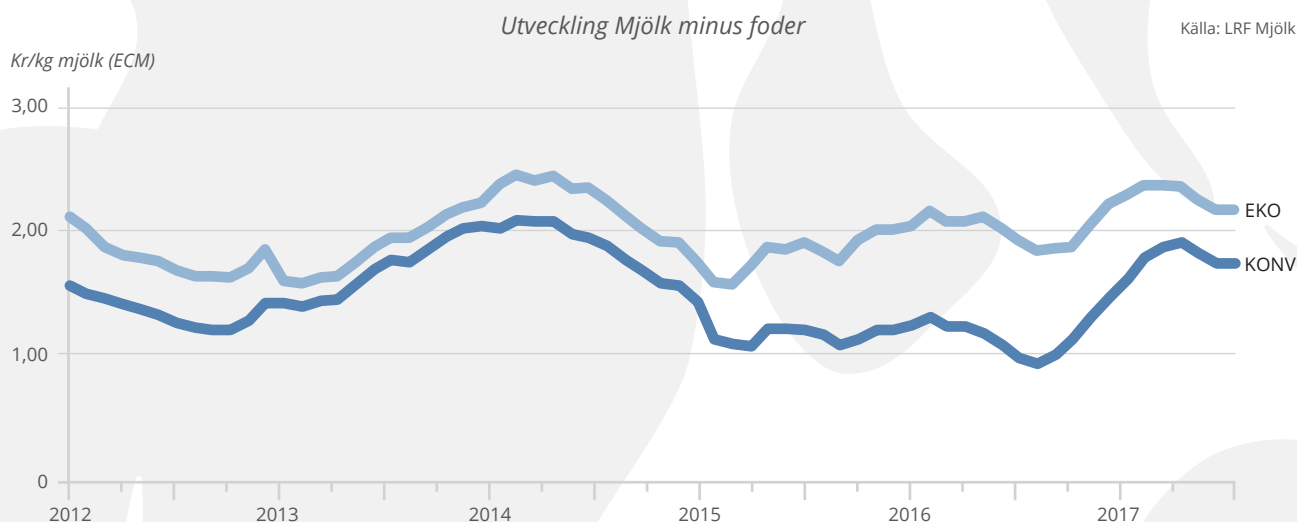
Under 2016 ökade den ekologiska mjölkproduktionen med endast 0,2 procent. Under första kvartalet i år har den ekologiska mjölkproduktionen ökat med 5,3 procent och utgör nu 14 procent av den totala mjölkproduktionen. I mars 2016 hade 14,3 procent av de svenska mjölkföretagen ekologisk mjölkproduktion.

Antalet 1:a insemineringar har under de 12 senaste månaderna (april 2016 – mars 2017) minskat med 5,2 procent.

Mjölföretagen

Trots positiv utveckling på världsmarknaden har obalansen i efterfrågan på fett och protein medfört sänkt svenskt mjölkpris under våren. Lönsamheten är lägre än under första kvartalet, men betydligt högre än för ett år sedan. Stabila priser på spannmål, kraftfoder och el ger i stort sett oförändrad kostnadsnivå jämfört med för tre månader sedan. Låga grundvattennivåer i Sverige kan komma att ställa till problem med vattentillgången i sommar.

Sedan mars i år har nyckeltalet Mjolk minus foder backat med 16 respektive 19 öre/kg mjölk för konventionell respektive ekologisk mjölk. Jämfört med för ett år sedan har Mjolk minus foder stigit med 77 respektive 15 öre/kg mjölk för konventionell respektive ekologisk mjölk.

Lönsamhetsutveckling. Utvecklingen på världsmarknaden är fortsatt positiv. Efterfrågan är stark vad gäller feta mejeriprodukter, men betydligt svagare för proteinrika produkter. Detta har medfört sänkta mjölkpriser i Sverige de senaste månaderna.

Mjölktäkt minus foderkostnad i juni beräknas preliminärt till knappt 1,70 kr/kg för konventionell mjölk. Jämfört med juni 2016 är det en ökning med cirka 75 öre/kg mjölk. Motsvarande siffra för ekologisk mjölk är drygt 2,20 kr/kg, vilket är en förbättring med 25 öre på tolv månader. Förutom högre mjölkpris har mjölkavkastning och besättningsstorlek ökat det senaste året.

Mjölktäkt. Avräkningspriset i juni är preliminärt 325 öre/kg för konventionell mjölk. Det är drygt 80 öre (33 procent) högre jämfört med juni 2016. Motsvarande pris för ekologisk mjölk är enligt preliminära beräkningar 430 öre, drygt 30 öre (8 procent) högre jämfört med för ett år sedan.

De senaste 12 månaderna har det genomsnittliga avräkningspriset varit drygt 30 respektive 20 öre högre jämfört med ett år tidigare för konventionell respektive ekologisk mjölk.

Spannmål. Spannmålspriserna har varit relativt stabila de senaste månaderna. Fjolåret hade en historisk hög efterfrågan. Konsumtionen av spannmål till foder bedöms minska något samtidigt som efterfrågan på spannmål till bland annat livsmedel tros öka.

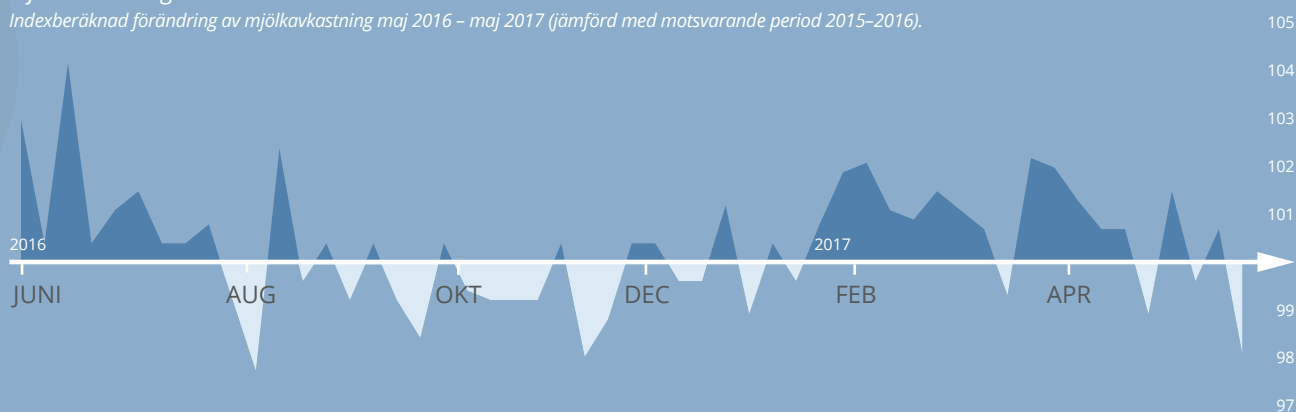
Den ingående lagersituationen för innevarande säsong 2017/18 bedöms som relativt god. Den kalla och sena våren på norra halvklotet gör att flera förväntar sig omkring tre procent lägre total spannmålsskörd globalt säsongen 2017/18. Framför allt tros avkastningen bli lägre, men även mindre skördade arealer för vissa grödor.

Det har varit relativt små och stabila prisrörelser de senaste månaderna. En kraftig prisuppgång kan dämpas av att lagren uppskattas vara relativt goda.

Mjölkkavkastning

Indexberäknad förändring av mjölkkavkastning maj 2016 – maj 2017 (jämförd med motsvarande period 2015–2016).

Index, %

ANTAL MJÖLKFÖRETAG

-8 %

ANTAL MJÖLKKOR

-4 %

ANTAL 1:A INSEMINERINGAR

-5%

Antal mjölkföretag I april fanns det 3 724 mjölkföretag i Sverige, vilket är drygt 300 färre än i april 2016.
Källa: LRF Mjolk

Antal mjölkkor Antal mjölkkor i Kokontrollen var i början av juni drygt 11 000 färre än för ett år sedan.
Källa: Växa Sverige

1:a insemination Antalet 1:a insemineringar har minskat med 5,6 procent under perioden april 2016 – mars 2017 jämfört med samma period 2015/2016. Källa: Växa Sverige

Sojaskörden 2016/2017 har ökat något tack vare goda skördar i USA och Brasilien. Efterfrågan är dock fortsatt stor och bidrar till att prisindex på soja har ökat med över 17 procent på ett år. Motsvarande siffra för vete är +2,8 procent och majs +3,6 procent. Förhållandena för höstsådda grödor på norra halvklotet ser fortsatt gynnsamma ut.

Foder och kraftfoder. Kraftfoderpriserna för både konventionella och ekologiska fodermedel har legat relativt oförändrade de senaste månaderna efter en uppgång i början av 2017.

Hur råvarumarknader och växelkurser utvecklas kommer att påverka priset på koncentrat och färdigfoder. Det finns signaler om stigande råvarupriser för några råvaror (spannmål och raps) kommande månader, men det kommer i stor utsträckning att påverkas av hur vädret utvecklas, särskilt på norra halvklotet.

Den kalla, torra och sena våren i många delar av Sverige har medfört sen start för första skörden av vallen. Det kommer troligtvis att betyda mindre volymer under förstaskörden och eventuellt också under återväxten. För en del företag kan det betyda att man behöver justera sin foderstrategi och/eller köpa grovfoder.

Vatten. I Sverige är grundvattnet på många håll fort-

satt alarmerande lågt och redan nu finns indikationer på att vattenförsörjningen kan bli ett problem om inte stora mängder nederbörd kommer under sommaren. Förutsättningarna påminner om 2016, men fler delar av Sverige ligger i farozonen bland annat inre Götaland samt östra Sverige upp till mellersta Norrland.

Olja och Energi. Råvarupriset på olja har haft en svag nedgång under 2017, medan dieselpriiset har fortsatt att stiga och är 23 procent högre än för ett år sedan. Prisuppgången för diesel beror också på att punktskatten har höjts 2017 medan skattereduktionen för jordbruket inte har stigit. Det rörliga energipriset är marginellt högre än förra året vid motsvarande tid.

Elpriserna ligger relativt högt, bland annat efter en kall och sen vår. Flera bedömer att priserna går ner kommande månader då vårfloden kommit igång. Tillgången på andra energikällor är god.

Räntor. Räntan ligger fortfarande lågt, men en viss uppgång har skett på grund av ökad inflation. Swedbanks listränta på jordbrukskrediter med tre månaders löptid är oförändrade, medan de längre räntorna har ökat något. Vid sitt senaste penningpolitiska möte beslutade Riksbanken att behålla reporäntan oförändrad på -0,50 procent. Först i mitten av 2018 väntas reporäntan höjas, vilket är något senare än i föregående prognos.

Fördjupning: Soja och oljepalm i svensk mjölkproduktion minskar till fördel för raps

Svenska kor äter mest gräs och runt 90 procent av det svenska mjölkkor äter odlas i Sverige. Högproducerande mjölkors foderstater behöver dock ibland kompletteras med spannmål och proteinfoder såsom soja. Soja innehåller mycket protein som passar kor vilket gör sojan till ett attraktivt fodermedel.

En stor del av sojan som används som foder odlas i Sydamerika. Sojaodlingen är tveksam ur ett hållbarhetsperspektiv då storskaliga odlingar förstör unika naturområden, framförallt genom avskogning av regnskog. Denna avskogning har även en stor påverkan på klimatet. Koldioxid från förstörd regnskog står för hela 9 procent av utsläppen av växthusgaser i världen. I mjölkproduktionen används även en mindre del oljepalmprodukter, framför allt palmkärneexpeller som är en biprodukt vid framställning av palmolja. Även odlingen av palmolja bidrar till förstörda naturområden och utsläpp av växthusgaser. Av den anledningen är det angeläget att minska användningen av soja och oljepalmprodukter i mjölkproduktionen och se till att de produkter som används är producerade på ett hållbart sätt.

Idag utgörs dock knappt 2 procent av svenska mjölkors foderstat av soja. Det går åt cirka 17 gram soja per liter svensk mjölk. Mängden soja per liter mjölk har minskat drastiskt på senare tid, och nästan halverats de senaste fem åren. På senare tid har även användningen av oljepalmprodukter minskat drastiskt. Under de senaste fem åren har användningen minskat med en tredjedel.

En viss del av den minskade soja- och oljepalmanvändningen har kompenseras med vall av högre kvalitet men framför allt har dessa fodermedel ersatts

av rapsprodukter. Under 2015 var förbrukningen av rapsprodukter cirka 60 000 ton högre än under 2011. Denna ökning av rapsförbrukningen motsvarar ungefär minskningen av soja och oljepalm under samma period. Den ökade användningen av inhemska proteinmedel beror till viss del på förändrade prisförhållanden, men också på den ökade medvetenheten kring hållbarhetsutmaningarna med dessa fodermedel. På senare tid har även kunskapen ökat kring raps som fodermedel där det nu finns forskning som visar på att raps är ett minst lika bra proteinfodermedel som soja.

Trots allt är dock användningen av soja i svensk mjölkproduktion låg i ett internationellt perspektiv. Användningen av soja per liter svensk mjölk är cirka 45 procent lägre än EU-genomsnittet. Dessutom är all soja som används i svensk mjölkproduktion hållbarhetscertifierad enligt systemen RTRS eller ProTerra. Dessa certifieringar kontrollerar sojaodlingarna mot mer än 100 kriterier. Dessa inkluderar bland annat krav på hänsyn till natur, miljö och lokalsamhället, bra villkor för arbetare och ansvarsfull användning av jordbrukskemikalier. Ett viktigt krav är att expansion av odlingar inte sker i områden med höga sociala- eller naturvärden. Ett bra sätt att minska användningen av ohållbara fodermedel är därför att välja svenska mjölkprodukter.

Redaktion

ANSVARIG UTGIVARE
Fredrik von Unge

ANALYS OCH TEXT
Lennart Holmström
Agneta Hjellström
Lisa Ehde

GRAFIK OCH LAYOUT
Jan Petersson
Birgitta Checa

KONTAKTA REDAKTIONEN
mjolkrapporten@lrf.se
www.lrf.se/mjolk

Citera oss gärna, men ange källa!